

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnitvo in ekspedicija v „Katoliški Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Oznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 6. uri popoldne.

Štev. 266.

V Ljubljani, v ponedeljek 21. novembra 1892.

Letnik XX.

Državni zbor.

Z Dunaja, 18. novembra.

(Konec.)

Plenerju sta sledila antisemitska govornika Gessmann in Lueger, ki sta se zlasti znašala nad tirolskim opatom Treuinfelsom, ker ni glasoval za Luegerjev predlog, da naj se prične razprava o Gautschovem odgovoru na Hohenwartovo interpelacijo. Sporočal sem vam, da se je ta reč obširno razpravljala v Hohenwartovem klubu. Konečno so katoliški konservativci sami sprevideli, da tak razgovor ni ravno potreben in so v klubu sami od sebe naglašali, da nečejo staviti predloga o pričetku razprave, pač pa so prosili dovoljenja, da smejo glasovati za ta predlog, ako ga stavi katera druga stranka. Lueger in njegovi pristaši, ki so že pri marsikateri priliki, med drugim tudi na linškem katoliškem shodu pokazali, da hodijo najraje svoja lastna pota in da katoličanstvo in krščanstvo le rabijo v obsojanje židovstva, so hoteli tudi to priliko porabiti v svoje protisemitske namene in so stavili znani predlog. Mnogo katoliških konservativnih poslancev ni bilo navzočih, kar jih je pa bilo, so glasovali za Luegerjev predlog razven prelata Treuinfelsa, kar je tako razkačilo antisemite, da so mu že takrat žugali, da mu dadó po grbi. To sta včeraj v istini storila Gessmann in Lueger v malo dostojni obliki. Z Luegerjem so takrat glasovali tudi mladočeški poslanci, kar pač najočitnejše spričuje, da pri Luegerjevem predlogu ni le šlo za katoliško reč, ampak za „hetz“, kakor pravi Dunajčan. Nikakor se torej ne more zameriti opatu Treuinfelsu, ako ni hotel sodelovati in v svoji tirolski odkritosrčnosti sodi, da bi slabo stalo za katoliško stvar, ako bi jo branili Mladočehi in antisemite.

Za tema dvema govoril je dalmatinski poslanec Perič, ki je zagovarjal hrvatsko pravo in zvezo Dalmacije s Hrvatsko. Brez usmiljenja je obsojal Madjare, kot najkrutejše zatiralce hrvatskega naroda, kateremu se še ni tako hudo godilo, kakor zdaj, ali vendar je silil, da se morajo Dalmatinci pridružiti Hrvatski. Oni si to zvezo seveda mislijo samostojno, popolno neodvisno od Ogerske, ali s tem zapuščajo hrvatsko pravo, ker vse pogodbe, na katero se opira to pravo in katere je Perič našteval v dokaz svoje trditve, se naslanjajo na zvezo Ogerske in Hrvatske. Tudi s tem je segal Perič predaleč, da je svoj govor vedno obračal proti neki trditvi grofa Wurmbanda v lanski budgetni razpravi in mu s tem pripisoval nekako posebno veljavo, katere nikakor ne zasluži.

Zadnji govornik je bil moravski poslanec Hoch, ki je govoril v češkem jeziku.

Danes je prišel prvi na vrsto rusinski poslanec Romančuk, ki je tožil o krčenju in zatiranju rusinskega naroda, za njim pa je govoril antisemitski dunajski poslanec Hauck, ki ga pa razven ožjih njegovih tovarišev nihče ni poslušal.

Tretji se je oglašil Steinwender, ki je pa v eni minuti dovršil svojo nalogo, rekši, da je državni proračun njemu in njegovim tovarišem všeč, in da bodo zato zanj glasovali. Dozdaj so nemški nacionalci namreč zmerom nasprotno glasovali; ministerskemu predsedniku se mora pač sree smejati, da se mu sedaj pokoré celo najhujši nasprotniki njegovi in so pripravljeni sedeti tudi — pod

mizo, samo da se smejo imenovati gospodarje v državni hiši!

Ko je govoril še mladočeški poslanec dr. Masaryk, omenjal je proti koncu svojega govora znane brošure Ratkovskega, v kateri trdi, da Nemci nimajo le pravice, ampak tudi dolžnost ponemčiti Čehi in Slovenci. To pa niso posamezne izjave, rekel je Masaryk, ampak v tem tiči celi sistem.

Za njim je prišel na vrsto strastni levičar dr. Menger, ki se je v prvi vrsti obračal proti zadnjim besedam Masarykovim in se v svoji strasti tako spozabil, da je rekel: Kdor dandanes zahteva češko državno pravo, je veleizdajalec! Te besede so vzbudile silen vrišč, kakornega še ni bilo v zbornici, ne samo med Čehi, ampak tudi med drugimi poslanci. Smolka je hotel govoriti, pa ni mogel, ker je vse križem vpilo in kričalo. Konečno se je šunder toliko polegel, da je govornika poklical k redu. Ko je hotel pa Menger dalje govoriti, se vrišč tako hudo zopet ponovi, da predsednik sklone sejo in nadaljevanje napové za jutri ob 11. uri dopoldne. Brez tega dogodka bi bila splošnja razprava danes dovršena in prihodnja seja napovedana še-le za torek, 22. t. m.

Z Dunaja, 19. novembra.

Konec viharja in splošnje budgetne razprave.

Kolikor mi je bilo v naglici mogoče, omenjal sem že včeraj silnega viharja, ki ga je bil poslanec Menger s svojimi razžaljivimi napadi včeraj zbudil v poslaniški zbornici. Večina današnjih listov zaradi tega pikro graja in obsoja dr. Mengerja, nekateri ga pa po vsej moči zagovarjajo, češ, da je nesrečni Masaryk kriv malovrednih in nedostojnih dogodkov, ki so se vršili v poslaniški zbornici. Ali Masaryk govoril je zmerno in je svoje trditve opravičeval z izreki nemških pisateljev. Gledé Ratkovskega so levičarji seveda klicali, da ni Nemeč, da je marveč češkega rodu, ali zaradi tega je ta mož vendar enako hud sovražnik naroda češkega, kakor je bil n. pr. Dežman najhujši protivnik naroda slovenskega, dasi je tudi njegova zibeljka tekla na slovenskih tleh. Dr. Menger ga je pa izgovarjal tudi s tem, da nima nobene veljave ne med političnim, ne med pisateljskim svetom. Ali dr. Ratkovsky je juristični prefekt in e. kr. knjižničar v terezijanski akademiji in član pravno-zgodovinske izpraševalne komisije. On je torej mož javnega življenja, e. kr. uradnik in odgovjitelj mladega plemstva, ki se pripravlja za javno življenje, in pri katerem ni vse eno, kakí nazori se mu med odgojo vcepijo v glavo; zato nikakor ne more veljati izgovor dr. Mengerjev, da ta mož nima veljave in vlada nikakor ne sme in ne more trpeti, da bi se od e. kr. služabnikov v javnih zavodih razširjala taka načela, kakor jih Ratkovsky proglašá v svoji brošuri, ako v istini želi sprave med narodi. Dr. Menger je pa tudi sploh govoril silno razžaljivo, ker je svojemu predgovorniku očital nebrzdano, steklo sovrašstvo zoper nemško ljudstvo, ga imenoval fanatika in strastnega smrtnega sovražnika, iz katerega bruha divje, vse mere presegaóče narodno sovrašstvo, ki se je podal v ta boj z neizmerno brezvestnostjo, ali lahkomišljenostjo in nevednostjo. Že ti izrazi so bili torej neparlamentarni in nedostojni ter so morali razkačiti poslušalce, še preden je začel Menger Čehom očitati veleizdajo, ker se potezajo za češko državno pravo.

„Mi ne poznamo nobene češke države“, rekel je Menger po stenografičnem zapisniku. „Jaz smatram za veleizdajo, če se govori o češki državi. (Zivahni ugovori in burno protestovanje s strani Mladočehov.) Da, veleizdajalci ste! (Poslanec Ghon: To je bil pravi odgovor! — Ponovljeno ugovarjanje Mladočehov.) Veleizdajalci ste, ako govorite o češki državi! (Burni „oho“-klici Mladočehov. — Poslanec Ghon: To je pravi odgovor!) Vi govorite o neprimernih izjavah Ratkovskega, katere obžalujem. (Od nasprotni strani mnogi govorniku posegajo v besedo.) Tako nevaren veleizdajalec pa ni, kakor profesor Masaryk. Tako je, gospóda moja! (Ugovarjanje z desne strani zbornice. Dolgotrajen hrup. — Klici na levi: Je li proti nam vse dovoljeno! — Glasni klici na desnici: Preklicati! Tega ne pustimo! — Ponovljeni klici na levi: Le govorite dalje! — Poslanec Morré: Sedaj bodemo jedenkrat nemški govorili! Dalje govorite.)

Gospóda! (Burni klici na desnici: Prekličite! — Na levi: Nikar ne prekličite! Predsedstvo naj naredi red! — Poslanec Morré: Mi ne potrebujemo revolverja! Nikakor ne prekličite! Dobro! Menger, to je mož! Tacih nam je več treba, potem pa se ondu ne bode mnogo govorilo. — Dolgotrajno odobravanje na levi. — Ugovarjanje na desnici. — Glasen, trajen hrup. — Klici: Mir! Mir! — Morré: Ne bojte se biti Nemci! Če pešóčica Čehov neče drugače imeti, naj pa imajo!)

Jaz pravim vam . . . (Burni klici na desnici: Prekličite, drugače vam ne pustimo dalje govoriti! — Klici na levi: Le dalje! To je pravi ton za te gospode!)

Poslanec Menger (s povzdignim glasom): Da ste kulturni narod, tega ne dokažete! (Burni klici na levi. — Velik hrup po vsej zbornici. — Klici: Mir! Mir! Predsednik hoče govoriti. — Poslanec dr. vitez Kraus: Tako delate z Nemci na Češkem. — Burni klici na levi: Da! Da! Resnice gospodje ne marajo slišati. To so bile prave besede o pravem času!)

Predsednik (opetovano zvoneč): Predložiti sem si dal stenogram in vidim, da je gospod poslanec rekel: „Mi ne poznamo češkega državnega prava, o češkem pravu govoriti, je veleizdaja. Vi ste veleizdajalci!“ (Burni klici na levi: Tako je, tako! To so bile prave besede!) Poklicati ga moram k redu! (Živahno odobravanje in rokoploskanje na desnici. — Dolgotrajni hrup in vmesni klici na desnici: To je nezaslišano! K temu mi ne bodemo molčali. — Opetovalno živahno odobravanje na levi. Tukaj ne gré ukor!)

Poslanec dr. Menger: Jaz pravim, v Sleziiji ga ni Nemca, ki bi obnovljenja češke države ne zmatral za veleizdajo. (Burno odobravanje in rokoploskanje. — Burno ugovarjanje Mladočehov.) Dajte glasovati! (Trajno ugovarjanje na strani Mladočehov. — Ponovljeno odobravanje in rokoploskanje na levi.)

Poslanec dr. Steinwender: Le še jedenkrat začnite! (Klici na levi: Dalje govorite! — Trajni burni klici na desnici: Ne govorite dalje! Tega ne pustimo! Nočemo več poslušati! Konec! Preklicati mora! — Strašen hrup! — Klici na levi: Pojdite v Rusijo! — Nadaljuje se strašen hrup in gibanje po vsej zbornici. — Mladočehj vedno kličejo: Prekličite! Prekličite!)

Poslanec dr. vitez Kraus: Tako delajo z Nemci na Češkem!

Poslanec Ghon (k Mladočehom): Pojdite ven. Le dalje govorite. Dalje morate govoriti! (Živahno ugovarjanje na desnici in klici: Mi nismo veleizdajalci! — Opetovalni klici: Prekličite! — Mi ne pustimo vas govoriti! — Burni klici na levici: Pojdite ven!)

Poslanec Morre: Ničesa ne prekličite! (Trajni klici Mladočehov: Mi mu pustimo govoriti. Tega ne pustimo. Dalje ne sme govoriti!)

Poslanec dr. Menger: Tako, gospoda moja!.. (Burni hrup in poseganje v besedo na desnici.) Jaz imam besedo in bodem dalje govoril. (Novi burni klici na desnici: Vi ne smete govoriti.)

Poslanca Ghon in Prade: Mi tudi Čehom ne bomo pustili govoriti! (Novi klici Mladočehov: Ne sme govoriti! Prekličite!)

Poslanec Ghon: Vas ne bomo pustili govoriti, če Mengerja ne pustite govoriti!

Poslanec Prade: Potem tudi ne bode noben Mladočeh govoril v parlamentu. (Trajen hrup v vsej zbornici.)

Predsednik je dal znamenje z zvoncec in naznanil, da zaključijo sejo, ker zaradi hrupa daljša obravnava ni več mogoča.

Po večerajšnjem viharju so se vsi tudi danes nadejali razburjene seje, zlasti ker so nekateri liberalni nemški listi hujskali levičarje, da se naj ne udajo. Ali prva razkačenost se je po noči podela, in seja se je vršila dostojno in brez posebnih dogodkov — na žalost poslušalcev, ki so se bili v obilnem številu zbrali na galerijah. Mladočehi so bili sicer še šilno razjarjeni, pa so se naposled udali prigovarjanju velikih posestnikov, da naj nadaljevanju budgetne razprave ne delajo nobenih ovir, zlasti ker so veliki posestniki zagotavljali, da hočejo tudi oni oporekati zoper razžaljive napade Mengerjeve.

Prvi poprijel je besedo dr. Masaryk, ki je omenjal, da s svojim govorom ni hotel žaliti nemškega naroda, da torej Menger ni imel prav, ga tako surovo in ostro napadati. Zato prosi zbornico, da naj poseben odsek pretresa to reč in da naj zbornica grajo izreče dr. Mengerju.

Za njim je govoril dr. Menger, ki se ni hotel prav udati in je še zmerom trdil, da morejo izreki Masarykovi privzdigniti vsakega Nemea. Dobro! Ali to še nikakor ne opravičuje tako strastnih izrazov, s kakoršnimi je dr. Menger včeraj pital svoje nasprotnike.

Za njim sta Kaiser in imenu mladočeskimi poslancev, grof Deym pa v imenu velikih posestnikov odločno oporekala zoper razžalitev Mengerjevo in zoper očitanja veleizdajstva. Tudi veliki posestniki se potezajo za utrditev države na podlagi zgodovinskega prava, pa državno pravo nikakor še ne pomenja, da hočejo imeti v sredi države posebno državico. Veliki posestniki opozarjajo na svojo zvestobo do cesarja in svoje rodoljubje, kakor tudi na prestolni govor, v katerem se jim zagotavlja spoštovanje njihovega pravnega prepričanja.

Razven omenjenih govoril je še Bareth, ki je na eni strani proslavljal Bismarcka, potem pa rekel, da se bode njegova stranka z vsemi močmi vedno upirala državnemu pravu češkemu, in Schmid, ki je zavračal napade Gessmannove na odsek za službeno pragmatiko uradnikov.

Po konečni besedi glavnega poročevalca Szczepanowskega sklenila je zbornica prestopiti v posebno razpravo, ki se prične v torek 22. t. m.

V tej seji pride najprej na vrsto poročilo odseka za predlog Masarykov, da naj zbornica grajo izreče dr. Mengerju. Odsek se je precej danes sošel in je po kratkem razgovoru rešil svojo nalogo. En predlog je bil, da naj zbornica graja dr. Mengerja in ta predlog je z večino obveljal, dasi so se mu levičarski poslanci upirali. Oni so sicer priznavali, da dr. Menger zasluži grajo, vendar so pa predlagali, da naj zbornica te graje ne izreče, ker je bil dr. Menger k redu poklican že od predsednika, ker je dr. Masaryk rekel, da se ne čuti osebno razžaljenega in ker je dr. Menger izjavil, da ni hotel nikogar žaliti. Odsek je ob enem sklenil zbornici priporočati, da naj se ta zadeva razpravlja v tajni seji. Poročevalec je konservativni poslanec dr. pl. Fuchs.

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. novembra.

Notranje dežele.

Avstrija in Ogerska. Madjarska predrznost je vedno večja. Četudi je doma vse v neredu, vendar se vtičejo Madjari še v zadeve tostranske državne polovice. Dr. Lueger je v državnem zboru izrekel se precej nelaskavo o ogerskih razmerah. Madjarski listi se pa zaradi tega strašno hudujejo, da ga predsednik Smolka ni poklical k redu in zahtevajo od nove vlade, da se zaradi tega pritoži na Dunaju. Madjarski prevzetneži torej hočejo že ukazovati predsedniku avstrijskega državnega zbora. Mi pričakujemo, da bode dunajska vlada primerno zavrnila Madjare, ako res pridejo s tako pritožbo in jim dala razumeti, da naš parlament ne potrebuje nobenih instrukcij iz Budimpešte. Tukaj je na mestu odločna beseda; če se enkrat udamo Madjarom, potem se bodo Madjari vedno mešali v tostranske parlamentarne zadeve. Kolikokrat se v ogerskem parlamentu kaj neprijazno, da, razžaljivo govori o naši državni polovici, pa vendar se naša vlada nikdar zaradi tega ne pritožuje v Budimpešti, dobro vedoč, da bi tako pritoževanje Ogrim zmatrali kot napad na njih državno samostojnost. Le Madjari si vse upajo, to pa zaradi tega, ker je naša državna polovica proti njim pokazala premalo odločnosti.

Vnanje države.

Vatikan in Francija. Znani oče Didon se je povrnil iz Rima in se izjavil proti sodelavcu časopisa „Figaro“, da se je prepričal, papež vsekako hoče nadaljevati začeto politiko. Dobro pozna razmere v Franciji, kjer ima dvojne sovražnike: radikale in neke katolike, ki se mu trdovratno ustavljajo. Papež Leon ne prikriva, da njegova politika ne bode zmagala na mah. Prepričan je pa, da ta politika naposled zmagaja. Saj je že to velik vspeh na potu sporazumljenja, da je pametne republikance odločil od radikalev in nekatere monarhiste pridobil za republiko. V Rimu smatrajo za največje nasprotnike politiki Leona XIII. trodržavno zvezo in francoske radikale. Kardinal Rampolla se je proti Didonu izjavil, da Vatikan ne popusti politike, katere se je poprijel.

Avstrija in Rusija. Slovanofilski „Svet“, ki je dosedaj sovražno pisal proti Avstriji, je nakrat premenil svojo politiko, ko je bil carjevič tako prijazno vsprejet na Dunaju. Po misli tega lista je jedini nevarni sovražnik Rusije Nemčija, ki v zvezi z Avstrijo more jej dati dovolj opraviti. Turčija in Švedija jej sedaj nista kos. Ruski diplomatje so napak naredili, da po berlinski pogodbi z Avstrijo niso sklenili zveze. V zvezi z Avstrijo bi bila Rusija lahko pospeševala svoboden razvoj avstrijskih Slovanov, in avtonomija avstrijskih Slovanov bi bila Avstrijo bolj varovala pred Nemčijo, nego ogerska avtonomija. Nemčija bi tako bila osamljena in ne bila nevarna Rusiji. Mir bi bil zagotovljen. Balkanske države bi se pod varstvom Rusije razvijale v Avstriji prijaznem duhu in gospodarski vpliv Avstrije bi bil v zvezi z Rusijo ravno tako zagotovljen, kakor je v zvezi z Nemčijo.

Francija. Casopis „Cocarde“ je raznesel novico, da je zbornični predsednik Floquet zahteval in dobil od panamske družbe 200.000 frankov za agitacije proti generalu Boulangerju. Kakor trdi ta list, Floquet od tega denarja osebno ni imel nobenega dobička, ker se je ves denar za agitacije porabil. Zbornični predsednik pa tega ni storil iz lastnega nagiba, temveč na željo republike predsednika, Carnota, kateri se je bal za republiko, ako zmaga Boulanger. Floquet je pa že to govorico odločno oporekel, češ, da on ni ničesa zahteval, pa tudi ničesa dobil. „Cocarde“ je potemtakem najbrž s to novico le hotela počrniti Floqueta in Carnota, kar se jej pa ni posrečilo. Prebivalstvo se sedaj zanima le za tiskovni zakon in pa za gibanje anarhizma in zatorej „Cocardina“ novica ni vzbudila toliko zanimanja, kakor bi jo bila sicer.

Rusija. Car je jako zadovoljen s postopanjem carjevičevim na Dunaju. Sedaj bodo carjeviču dali večji vpliv na notranjo politiko. Veliki knez Mihael bode odložil predsedništvo državnega sveta in bode carjevič imenovan predsednikom tej korporaciji. Osnovalec se pa bode na novo podpredsedništvo državnega sveta in bode to mesto dobil Pobjedonoscev, da bode carjeviča podpiral pri državnih poslih. Vrhovnim prokuratorjem svote sinode bode pa imenovan državni kontrolor Filipov. Na njegovo mesto pa baje pride bivši minister javnih del Hübbenet. Poslednje imenovanje bilo bi zlasti pomenljivo. Odstopiti je moral zaradi tega, ker je hudo kritikal finančno politiko Višnjegradskega. Da Hübbenet zopet stopi na tako važno mesto, pač najbolje dokazuje, da so višji krogi spoznali, da Višnjegradskega politika ni bila prava in da torej finančni minister ni odstopil samo zaradi bolezni. Sicer se je pa že mnogim že to čudno zdelo, da Višnjegradski pri svojem odstopu ni dobil niti najmanjšega odlikovanja.

Belgija. V zbornici poslancev je vpokojeni general Brialmont hudo prijemal vlado, zakaj da se ne odloči za uvedbo občne osebne vojaške dolžnosti. Ministerski predsednik mu je odgovarjal, da v se-

danjem razburjenem času ne kaže začeti taci prememb. Vojni minister je pa generalu pojasnil, koliko je že storila vlada za zboljšanje vojske.

Izvirni dopisi.

iz Prage, dne 16. novembra. (S v. Vid a h r a m, p a K a r l o v m o s t.) Nekaj se v Pragi čisto pozablja. Čehi še vedno pravijo „stovčiatá Praha“ (t. j. stotolpa Praga), dasi vsako leto naraščajo novi. Na Gradčanih pri sv. Vidu dograjena sta letos dva, in doli na Kralj. Vinogradih pri cerkvi sv. Ljudmile tudi dva. To so istiniti, pristni stolpi; koliko pa leto za letom nastane malih stolpkov, kupol itd., to je težko povedati.

Vsak mora priznati, da mesto naše narašča in se hitro krasi na vseh straneh, in zlasti pri pogledu na kraljevske Gradčane, vsakemu nehoté šine v glavo misel, kdaj bode dovršen velehram sv. Vída. Karol IV., „oče domovine“, položil je temelj temu velespomeniku, koji je vraščal nad Libušinim mestom, kot štiristoletni svedok čeških usod v hudih in dobrih dobah. V njem je vteleseno vse versko, zgodovinsko in rodoljubno čuštvo češkega ljudstva v najkrasnejši podobi. Pod njega oboki počivajo dragocene svetinje zaščitnikov češke dežele sv. Vaclava in sv. Janeza Nep. V njem upira prihajajoči oči svoje na vrsto sarkofagov čeških kraljev, obsevanih od polosvita z barvanih gotičkih oken. Po njega stenah razprostirajo se grbi vseh nekoč združenih čeških dežel, in v njega sosedstvu je prestol in sedež čeških kraljev, istotako i sedež prvega velepastirja tega kraljestva.

Češki narod je po dobah najtežjega upadka in poraza vselej iznova upiral svoj pogled k svojemu svetemu spomeniku; vselej se je iznova in s pomnoženimi silami poprijel gradnje, in po štiristoletih delovanja se trudi sedanji rod, kateremu nalog, da dogradi dostojno to prelepo delo in je vidi v polnem svojem veličastvu in slavi.

V soboto dne 15. oktobra t. l. bil je spomenski dan, kajti dovršen je bil glavni uhođ z o b e m a stolpoma; veličajno zvonjenje je pa oznanjalo doli po kraljevski Pragi dovršenje tega oddelka v gradnji. Od l. 1864, ko se je počelo nadaljevanje gradnje hrama sv. Vída, je umrlo 77 delavcev, poslujočih pri stavbi, ki bode do cela dovršena v kaci šestih letih.

Posebna novica letošnje jeseni je pa: Zopet imamo slavni praški Karolov most! Že stoji v vsem svojem veličaju; zopet prepenja srebropeno Veltavo. Praga je zopet cela! Brez kamenega mostu ji je nekaj nedostajalo, najlepši nje dika, najslavnejši dragocenost. Prage brez Karolovega mostu, tega si ne more predstavljati noben Čeh. Božjepotnik, ki je prihajal v Prago k sv. Janezu Nep. in sv. Vaclavu, mudil se je na Karolovem mostu pri sv. Varuhih češke dežele. Poljak, Srb in Rus, Hrvat in Slovenec, dospel v zlato, slovansko Prago, ogledali so si najprvo sloveči most in z njega zrlji po stolpem mestu in po prelepih, starodavnih sohah na mostu.

Porušil se je bil baš pred izložbo, povoden je deželo zatopila, a vzlic temu so slavili triumpfe. Zdaj je most dovršen, stara pot do kraljevskega gradu, do kapele sv. Vaclava in velehrama sv. Vída otvorena bode po dveh letih zopet dne 19. novembra, ko bo naš kardinal grof Schönborn blagoslovil most. Slednjega je dogradila sloveča peštanska tvrdka Gregersen & sinovi; troški iznašajo 322.000 glđ., a trebalo bo še 10.000 glđ.

Karolov most, velečastiti starina med slavnimi staviteljskimi spomeniki Prage, kraljeval bode nad Veltavo zopet po veke. In še nekaj je, kar navdaje vsako človeško srce z veseljem, z novim upom. V isti dan, ko so na novozgrajenem mostu zopet polagali poslednje kamene v tlak, zbrali so se v Pragi vsled poziva moravskih bratov zastopniki vseh čeških strank, da z vzajemnim sporazumljenjem, s spravo zacelijo rano na telesu v strankarskih preprih razburjenega naroda. Poskus v zajemnem sporazumljenju ni ostal brez vspeha in se je završil z nadejnimi izjavami, prvim korakom k spravi.

Ko bi ne ostalo samo pri jednom koraku, ko bi se vse naše stranke pošteno in odkritosrečno združile v jedno mogočno celoto, takó — kakor skalnati kvadri in velikanske skale v kamenem orjaku nad Veltavo ter učinile narod tako trdnim in složnim in jedinim, kakor je stavba novozgrajenega Karolovega mostu!

Udanostne izjave.

Županstvo občine Božakovo-Rosalnice v metliški fari je poslalo tole izjavo:

Vsprejmite, Prezvišeni, izjavo udanosti naše občine, katere v zvestoti in ljubezni do Vas ne bodo omajali najsilnejši in najbolj zvitih nasprotniki Vaši in naši. Ti nasprotniki Vam z neosnovanimi napadi napravljajo britko žalost, a tolaži naj Vas prepričanje, da ga med njimi ni pravega vernega kristijana nobenega. — Tudi mi ostanemo vsikdar zvesti svoji katoliški veri in svojemu višjemu pastirju, kar je Vam in nam v tolažilo in pogum, nasprotnikom pa v strah. — Jožef Matjašič, župan; Davorin Vukšinič, občinski svetnik; Jure Bajuk, Martin Matjašič, Marko Nemanič, Martin Slanec, Ive Matkovič, Jure Kozjan, Ive Sode, M. Matjašič, Mart. Vukšinič, odborniki.

Občinsko predstojništvo v Hrušovki, županijaki urad Loka v Tuhinjski dolini in županija Smarten v Spodnjem Tuhinju v okraju kamniškem so poslali nastopno skupno izjavo:

Podpisani župani, svetovalci in odborniki v župnijo Šmartin v Tuhinjski dolini spadajočih občin, večinoma navzoči pri shodu katoliško-političnega društva v Kamniku dne 30. oktobra t. l., pritrdili smo že ondi soglasno resoluciji, predlagani od gospoda Ivana Murnika, trgovca in posestnika v Kamniku, da namreč odobravamo sklepe prvega slovenskega katoliškega shoda ter odločno obsojamo postopanje narodno-napredne stanke, osobito njene napade na Vašo prevzvišeno osebo.

Zbrani v občinskih sejah dne 6. novembra t. l. z nova pritrjujemo omenjeni resoluciji ter Vas zagotavljamo svojega neomejenega spoštovanja, iskrene ljubezni in otroške pokorščine. — V Šmartinu dne 6. novembra 1892. Anton Košir, župan; Al. Grošelj, Gregor Hribar, Tom. Balantič, Luk. Virjent, Luk. Hočevar, Fr. Podbregar, Jernej Drolec, odborniki.

Županstvo Loke: Matja Pančur, župan; Janez Plahutnik, Ulrich Burija, Fr. Cevc, Jož. Šmolnikar, odborniki.

Županstvo Šmartin: Jakob Jašovec, župan; Jan. Mali, Pavel Moderjan, občinska svetovalec; Jan, Klemen, Al. Matjan, Pavel Pavlič, Tomo Moderjan, odborniki.

Občinski odbor kroparskega trga na Gorenjskem je poslal sledečo izjavo: Pri tolikih in tako prisrčnih izjavah, ki Vam dohajajo od raznih občinskih zastopov naše dežele, ne sme in ne sme zaostati ponižno podpisani odbor trga Kropce, ki se je od nekdanj ponašal z lepo vernostjo in znano udanostjo katoliški cerkvi, ki je dal škofiji že mnogo gorečih in za sveto stvar navdušenih duhovnikov.

Zato se iz srca radi in s prepričanjem pridružujemo že omenjenim izjavam drugih občin in Vas, Premilostni, ob tej priliki zagotavljamo svoje otroške udanosti in svojega popolnega soglasja z Vami in z načeli prvega slovenskega katoliškega shoda ter prosimo, da milostno sprejmete našo izjavo kakor vsaj malo zadostilo za mnega žaljenja in sumničenja, katera sta samo zavoljo svoje res apostolske gorečnosti za katoliško stvar morali pretrpeti od nekaterih zaslepljenih ali pa zapeljanih, vendar pa Vaši višjepastirski skrbi izročeni sinov naše domovine.

Občinski odbor kroparskega trga na Gorenjskem sv. Lenarta dan 1892. V imenu občinskih odbornikov: Luka Hafner, županov namestnik.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 21. novembra.

(Prezvišeni gospod knezoškof ljubljanski) odpeljali so se včeraj na Dunaj k posvetovanjem škofovskega odbora.

(Velikodušen dar.) Neimenovan ljubljanski profesor, spoznavši važnost katoliškega tiska v sedanjih časih, podaril je „Katol. tiskovnemu društvu“ v pospeševanje družbinega prizadevanja prvih 200 kron v zlatu, t. j. 100 glđ. Bog živi blagodušnega dobrotnika ter oživi mu vrlih posnemovalcev!

(Glas z Goriškega.) Pisatelj teh vrstic je bil na katoliškem shodu v Ljubljani. Sklepi njegovih so lepi in koristni Slovenceem. In ravno radi tega me srce boli, ko vidim, da pri nas na Goriškem ljudstvo nič o njih ne vé. — „Nova Soča“ je edin goriški list. Ta vsaj dosedaj ne navdušuje svojih bralcev za one resolucije, da bi se uresničile. Upali

smo, da stori. Čakamo zastoj. Skrajni čas je, da nam pové, ali jih prizna in bo delala zanje ali ne. Molk se lahko ima za znamenje, da ne mara. — Sklepi katol. shoda ne smejo ostati na papirju. Sicer je bilo škoda stroškov. Da se pa uresničijo, je v prvi vrsti treba tudi pri nas lista, ki jih bo zastopal v javnosti. Ako neče „Nova Soča“ sprejeti tega častnega posla, treba pa misliti na nov list. — Zato bi jaz predlagal, da bi se tisti, ki spoznavajo važnost in korist sklepov katol. shoda, kmalu domenili, kako bi bilo to najvspešneje izvršiti.

Krašovec.

(„Mir“ o političnem položaju.) Zadnja številka „Mira“ ima jako dober članek o našem političnem položaju. Poroča, kako smo Slovenci z veselimi upi pozdravljali vladu Taaffejevo, a kako malo teh upov nam je spočil Taaffe vsled vednih spletk in mogočnega vpliva liberalnih Nemcev. Potem pravi: „Prišle so nesrečne volitve na Češkem, ko je zmaga mladočeška stranka, ki ni marala za prejšnjo slovansko-konservativno večino. Ker liberalni Nemci zdravega telesa krščanskih narodov avstrijskih, ki so bili zavezani v prejšnji večini, niso mogli drugače premagati, zastrupili so v visokih šolah in z brezverskim berilom najprej mogočne Čehe z liberalnimi nauki, da tisti niso več marali za katoliške Nemce in katoliške Poljake in z ravno istim strupom skušajo zdaj pohabiti in pokvariti tudi Slovence, da bi jih odtrgali od Poljakov in nemških katoličanov.“

— Z vso odločnostjo potem „Mir“ obsoja nesmiselno in nesrečno politiko liberalnih Mladočehov ter završuje svoj članek z besedami: „Kar smo že večkrat trdili, ponavljamo danes zopet. Največ moramo tudi mi Slovenci trpeti za voljo napak mladočeške politike, ker le tista je nemškim liberalcem v sedlo pomagala; pa preverjeni smo, da se bo češki narod v kratkem streznil ter spoznal, da zanj ni druge rešitve, kakor v tesni zvezi z drugimi krščansko mislečimi narodi Avstrije, s Slovenci, Hrvati, Poljaki, Rumuni in planinskimi nemškimi kmeti.“ — Kaj porekó tem besedam „Narod“, „Edinost“, „Nova Soča“, ti proslavljajci in razširjevalci mladočeške politike med Slovenci? (Poročil) se je včeraj g. Milan Kozak v Ljubljani z gospico Minko Šušteršičevo, po domače „Bobenčkovo“, z Gline pri Ljubljani.

(Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji.) C. g. Fr. Vidmajer, župnijski upravitelj v Zusemu v Smarijski dekaniji, je prezentovan za isto faro. — C. g. Bl. Kukovič, kaplan v Čadramu, je dobil župnijo v Dobju. G. Mart. Gaberc ostane kot kaplan v Vojniku, g. Fr. Lekše gre kot kapelan k Novi Štifti pri Ptujju.

(S sorskega polja) se nam poroča, kako silno slaba je bila letina z ajdo. Skoro ga ni kmeta v posameznih vaseh, ki bi bil pridelal le seme posejane ajde. Navadni štant (okno) je dajal le po jeden mernik ajde.

(Utopljenec.) Ni še štiri tedne, kar je tu v Ljubljani žganjepivec končal svoje življenje v vodi, in že so pretečeno soboto zvečer zopet našli v Gradšči utopljenega delavca Martina Rometa. Utopljenec je 64 let star ter je rad popival. Tak je zašel v vodo in utonil.

(Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda na Vrhniki.) Dne 13. t. m. je je vršil ustanovni občni zbor ženske podružnice sv. Cirila in Metoda na Vrhniki. Navzočih je bilo 11 zborovalk in v odbor se jih je volilo 6. Najprvo za narodnost in potem za vero vnete dame so sklenile politiško nadahnjeno resolucijo, ki hoče koketovati z resolucijami katoliškega shoda. Tej enajstotici žensk ni nihče oporekal zmožnosti razsojati naša politična vprašanja, občinskim zastopnikom pa?! — Toliko dostavljamo kot gorečniki ženske podružnice sv. Cirila in Metoda, ne pa kot gorečniki — ženske politike. Liga + 10.

(Dekliška šola šolskih sester celjske okolice.) Celjska okolica je zelo velika občina. Ima torej tudi veliko za šolo godnih in šolo obiskujočih otrok, ki so do leta 1875 hodili v celjske šole. Te so bile pa kmalu prenapolnjene, in vse nemške, torej ne-pripravne za slovensko deco iz okolice. Zato se je omenjeno leto ustanovila posebna šola za okolico, v katero so hodili dekli in deklice, čeravno je imela šola takoj s početka tri razrede, (a dandanes je tudi za dečke premalo trirazredna šola), vendar je bila tako prenapolnjena, da je bilo le v prvem razredu 180 otrok. Vsled tega in vsled moralnega dobička

je kazalo, da se šola po spolih loči. Zato se je po odstranjenih mnogih zaprekah leta 1878 ustanovila posebna privatna dekliška šola z dvema razredoma, katero so prevzele šolske sestre iz Maribora. Šola je kazalo kmalu razširiti na tri in potem na štiri razrede, ker je bilo obilo ukaželjnih deklic, katere so hotele in morale v šolo hoditi. Začetkoma so imele šolske sestre to obilno obiskovano šolo v občinski hiši celjske okolice. Po radodarnosti pokojnega knezoškofa lavantinskega in drugih dobrotnikov postavila si je pa šola na Grabnu novo lepo poslopje, v kateri je še sedaj dobro shranjena. Vzdrževanje šole s tolikimi razredi, za katero ni nobeni javni denarni zavod do sedaj nič plačeval, je stalo veliko stroškov, kateri so se do leta 1880 poravnali z raznimi darili šolskih prijateljev in podpornikov. Ti troški so znašali na leto že takrat kakih 1500 glđ. — Dekliška šola bi bila morala že pred kakimi deset ali dvanajst leti prenehati, ako bi je ne bilo pod svoje varstvo prevzelo „Katoliško podporno društvo v Celju“. To marljivo društvo je nabiralo povsod podpore in je porabilo vsako leto vse svoje dohodke za dekliško šolo; vrh tega pa je vsako leto za Božič obdarilo še veliko revnih deklic in dečkov iz obeh okoliških šol z mnogo obleko in obutvijo ter dajalo jim po zimi opoldne tople hrane pri č. šolskih sestrah. — Na ta način so č. šolske sestre s pomočjo „Katoliškega podpornega društva“ neizmerno koristile. Petnajsto leto že vzdržujejo vzorno dekliško šolo, kjer se deklice veliko nauče in v slovenskem jeziku ter pravem krščanskem duhu k vsemu dobremu napeljujejo. Koliko je pa to tudi vredno za prihodnje gospodinje naše, to vedó ceniti vsi razumni domoljubi. Vsaj pa tudi hvalijo to šolo vsi stariši, kateri imajo ondi svoje otroke, in vsi, kateri pridejo z zavodom v dotiko. Vse polno pohvale o njej sta bila pa tudi okrajni in deželni šolski nadzornik, kadarkoli sta jo nadzorovala. Ker pa ta šola ne dobiva nikakoršne podpore iz deželnega zaklada, niti od občine, zato prihrani deželi in občini na leto kakih 2000—3000 glđ. Kakor posnamemo iz računa od „Katoliškega podpornega društva“ od leta 1891, ima ono največ dohodkov od posojilnic, katere so dale precejšnje podpore, posebno celjska (200 glđ.). Spomnil se je šole sam presvetli cesar z darom 100 glđ. Udje so tudi veliko storili. Imelo je društvo leta 1891 res okoli 3000 glđ. dohodkov, s katerimi je pa poravnalo deloma primanjkljaj prejšnjega leta (1800 glđ.) in pokrilo tekoče troške. Vendar društvo, ki ima le v obligacijah nekaj malo premoženja, ni moglo še vseh dolgov plačati, in pokazalo se je še lani nekaj primanjkljeja (kakih 500 glđ.). Zato ker društvo tako blagodejno deluje, ker ima na čelu jako odlične domoljube (predsednik je sam prečast. gosp. opat Ogradi), — zato ga moramo toplo občinstvu priporočati. Naj se domoljubi naši oglasijo kot udje, naj s tem podpirajo njegov zavod, to prekoristno slovensko dekliško šolo šolskih sester v Celju! „Dom.“.

(Šolske vesti s Koroskega.) Mnogo odličnih slovenskih mož občine „Vetrinj“ ob Celovcu je prosilo, naj se dosedanja čisto nemška šola v Vetrinju razdeli v dve šoli, eno slovensko, in eno, kakor je zdaj, in sicer tako, da se bode i v slovenski šoli nemščina poučevala po tri ure na teden kot učni predmet, počenši s tretjim šolskim letom. Slava takim zavednim slovenskim možem, ki se tudi tik pred celovškimi vratmi ne strašé, zahtevati za svojo deco slovenske šole! — V Celovcu se bode zidala nova ljudska šola. Mestni odbor je sklenil v tem v zadnjih dveh sejah dne 15. in 17. t. m., da se ima blizu nove gimnazije do 1. avgusta 1894. leta sezidati poslopje za petrazredno deško in dekliško ljudsko in trgovinsko šolo. Gradba bode stala 150.000—160.000 glđ. Ti troški se imajo pokriti večinoma iz mestnega posojila.

((Prvih 100 kron.) Kot nekaj odgovor na razne psovke in neotesane napade na slovensko konservativno stranko od strani nemško liberalne garde na zadnjem „Parteitagu“ v Celovcu, darovali so trije rodoljubi iz Celovca in dva z dežela po 20 kron v zlatu v korist naše prepotrebne šolske družbe svetega Cirila in Metoda. Živelj darovalci! Vivant sequentes!

(„Hrvatsko-slovenski ciklista.“) Dne 10. t. m. pričel je izhajati v Zagrebu posebni organ kolesarskega sporta kot glasilo zasnovane zaveze hrvatskih in slovenskih kolesarskih društev. Listu-mesečniku vrednik je g. E. Kristan. — Cena za člane zaveza 1 glđ., za nečlane 2 glđ.

(Sadjereja v Ameriki.) Kakor kmetijstvo, tako tudi sadjereja v severni Ameriki hitro napreduje. Letos se je samo v Kaliforniji pridelalo za 50 milijonov dolarjev sadja. Evropejci smo v primeru z Amerikanci res uboge reve. Koliko bi se še po naši domovini dalo zboljšati s sadjerejo, a Slovenci se domá ne gane, — v Ameriko mora.

(Harrison in Cleveland.) Zadnji „Amerikanski Slovenec“ prinaša podobi poprejšnjega in sedanjega predsednika „Združenih severo-amerikanskih držav“. — Kakor se lahko prepričamo iz omenjenega lista, so tudi amerikanski Slovenci s svojimi glasovi pripomogli k zmagi demokratskega kandidata Cleve-landa.

(Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda in „Tržaški Sokol“) sta imela zadnjo soboto dobro obiskovano veselico v slovenski čitalnici s sledečim vspehom: 1. K. Jahoda: „Döblingska polka“, udara tamburaški zbor „Tržaškega Sokola“. 2. * * *: „Kitarar“, kvintet. 3. Fr. Hammerer: „Spomini na Trst“, igra na citre gspdč. Bogomila Valenčičeva. 4. J. Rosen: „Garibaldi“, gluma v jednom dejanju, izvršuje dramatični odsek „Tržaškega Sokola“. 5. Juvanee: „Luni“, kvintet. 6. Potpourri iz operete „Vogelhändler“, udara tamburaški zbor „Tržaškega Sokola“.

(Knezoškofijska duh. svetovalca v krški škofiji) sta imenovana g. Mart. Krobot, župnik v St. Vrbanu, in gosp. Fr. Rader, župnik v Vredljah. — Faro Lipo pri Vrbi je dobil gosp. Fr. Virnik, faro Meisselding pa g. J. Bilek.

(Denar in volitve.) Ne le pri nas v Evropi — tudi v svobodni Ameriki igra denar — pri volitvah glavno vlogo. Republikanski listi, kateri so šli v ogenj za svojega starega ljubljence Harrisona z neverjetno odkritosrčnostjo poročajo, da je volilni odbor v New-Jorku od zelo bogatih tovarnarjev dobil okoli 1 milijon snežno-belih dolarjev na razpolaganje. Gospodje so jih velikodušno darovali, da si ohranijo znano M. Kinlejevo carinsko postavo. V tem so si tedaj amerikanski kapitalisti in naši evropejski židje popolnoma podobni.

(Strašni požar) je dne 28. oktobra, kakor je bilo že med telegrami „Slovenca“ čitati, uničil velik del Milvanke v Zjedinjenih državah amerikanskih. Požar se je pričel vsled razpoka petrolejevega soda, in ker je bil hud vihar, se je ogenj bliskoma razširil. Pogorelo je 13 blokov mesta s 500 poslopji. Vsa škoda znaša nad 6 milijonov dolarjev; zavarovalnice bodo pa izplačale le samo 2 milijona dolarjev. Nad 3000 ljudij je brez strehe.

(Vrhbosna), izvrstno urejevali list prvostolnega kapitelja vrhbosanskega, vabi na novo naročbo ter razkriva čitateljem nove plemenite osnove, katere bi rada izvedla s pomočjo blagih naročnikov. Uvažujoč, da se kaže v hrvatskem bogoslovskem slovstvu velika potreba po prevodu sv. pisma in da hrvatska lepa knjiga ne podaje mladini take hrane, kakoršne bi potrebovalo njeno krščansko srce, da se ne pogreze v materializem, želi „Vrhbosna“ z novim letom izhajati z dvema prilogama v obliki kojige, ki bi se dali koncem leta lahko sešiti. Belestrična priloga bi prevzela prelepo nalogo, opisavati pravo krščansko življenje, risati v živih slikah dneve krščanske ideale, sploh: razsvitljevati um in ogrevati srce hrvatske mladine. S prevodom sv. pisma pa bi se storila velika usluga duhovnim pastirjem. Od strani uredništva (kanonik dr. Andrej Jagatič v Sarajevu) je glede tvarine že vse dogovorjeno; treba le še poskrbeti za gmotne stroške.

V ta namen pa se ne boje povišala cena „Vrhbosni“ (3 gld. 50 kr. na leto) za dijake na srednjih šolah in za bogoslovce pa samo po 2 gld.), ampak želi se in prosi v dosego vzvišenega imena, da pridobi vsak dosežani naročnik vsaj še enega. Srčno pozdravljamo te lepe osnove ter priporočamo katoliškim Slovincem najtopleje „Vrhbosno“ v naročevanje. Pisatelji teh vrstic jo čita z veseljem že šest let, odkar je začela izhajati. Prav primerno berilo je za duhovnike in bogoslovce, pa tudi za druge izobražence. Dijakom slovenskim, ki se uče hrvaščine, bode dobro služila, ker so članki pisani večinoma v jako lahkem, tudi Slovincu umljivem jeziku. Pokažimo na ta način katoliško slovensko vzajemnost, kakor jo kaže tudi „Vrhbosna“ do nas, pišoč: „Katoliško življenje se povsod vzbuja; ogenj katoliškega življenja je začel plapolati tudi v najbližji naši bližini med brati Slovenci; na nepremakljivem temelju večnih resnic, katere varuje in hrani in širi po celem svetu brezmadežna nevesta Kristova, sveta cerkev rimsko-katoliška, obnavlja se povsod družinsko, družbinsko in državno življenje“. Bog dai svoj blagoslov! Liga + 29.

Telegrami.

Dunaj, 20. novembra. Ogerski minister Fejervary je bil odlikovan z velikim križem Leopoldovega reda.

Dunaj, 21. novembra. Klub konservativcev je povodom naznanitve osnove hrvatsko-slovenskega kluba poslednjemu odrekel pravico imenovati se slovenski, ker so vsi slovenski poslanci v konservativnem klubu. Hohenwart je izrekel mej živahnim odobravanjem nevoljo zaradi nedostojnih napadov proti opatu Treinfelsu v poslednji zbornični seji.

Budimpešta, 21. novembra. V zbornici poslancev oddana izjava ministerskega predsednika, ki izraža program nove vlade, zatrjuje, da se novo ministerstvo popolnoma vjema z dosedanja smerjo vnanje politike, katera ima nalogo, na podlagi pogodb varovati koristi in moč države in držeč se zvez gojiti prijateljske odnose z vsemi vladami. Izjava Wekerlova o cerkveni politiki se glasi: V področju cerkvene politike se bode novo ministerstvo prizadevalo, ohraniti verski mir, a bode hkratu varovalo državne koristi. Vse naprave bode skušalo dobro vrediti, da bodo dajale trajno jamstvo v tem oziru. Načrt zakona o enakopravnosti židov je že izdelan. Zakonska načrta o splošnih civilnih matrikah, svobodnem izvrševanju bogoslužja vseh ver se bojeta po zimi obravnavala v zbornicah. Nekaj časa se bodo matrike pustile še sedanjim voditeljem, ako hočejo, kadar se po zakonu imajo otroci vzgojiti v drugi veri, to zaznamovati v matrikah. Ko bi se pa branili, bodo se civilne matrike takoj uvele. Kar se tiče zakonskega prava, je novo ministerstvo prišlo do popolnega soglasja o načelih reforme, in je gledé na obligatoričen civilni zakon dobilo Najvišje kraljevsko pooblaščenje za načelno izjavo, da ima ta načrt zakona za podlago za vse ogerske državljane obvezno splošno državno zakonsko pravo, jurisdikcijo

državnih civilnih sodišč v zakonskih vprašanjih in obligatorični civilni zakon, pri čemer seveda si krona obdrži pravico odobrenja posamičnih določb načrta zakona, ki se predloži o svojem času. Odpravile se pa bodo določbe člana 53 iz 1868. l., kateri omejuje pravico starišev svobodno odločevati o veri otrok. Nadalje naglašja Wekerle, da nova vlada se hoče držati državnopravne nagodbe iz 1867. leta, kot trajnega dela liberalne smeri. Poleg tega je nova vlada za popolnjenje vojaške sile, ohranitev čistosti državnozbornskih volitev, dosledno izvajanje valutne reforme. Zbornica je novo vlado z živahnimi „eljen“-klici pozdravila pri prihodu in pa, ko je Wekerle oddal svojo izjavo.

Berolin, 20. novembra. „Reichsanzeiger“ naznanja da so načrti zakonov o pokritju večjih vojaških troškov, ki nastanejo z novim vojaškim zakonom, že izdelani. Obdajilo se bode znatno pivo, žganje in kupčija na borzi.

Pariz, 20. novembra. Zbornica je vsprejela ves načrt tiskovnega zakona s pristavkom Julliena, da je sodišče opravičeno ukazati, da se takoj izvrši razsodba gledé konfiskacije ali pa aretiranja. Pravosodni minister se je izrekel proti temu.

Sofja, 20. novembra. Ob obletnici bitve pri Slivnici je bila zahvalna pesem v katedrali. Udeležili so se je vsi ministri in častniki. Vojni minister je ogledaval čete tukajšnje posadke.

Umrli

18. novembra. Marija Pišem, krojačeva žena 66 let, Kravja dolina 11. jetika.

V bolnišnici:

15. novembra. Gregor Majnik, delavec, 68 let.
16. novembra. Marija Češnovar, gostija, 52 let oslabljenje.
— Alojzija Vidregar, kajzarjeva vdova, 60 let, marasmus.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokri- na 24 ur v mm
opazovanja		barometra v mm	toplotna po Celsiusu		
17	7. u. zjut.	738.6	-0.2	brezv.	megla
19	2. u. pop.	737.4	1.0	sl. zap.	jasno
	9. u. zveč.	737.8	0.0	"	oblačno
20	7. u. zjut.	736.1	-0.6	brezv.	oblačno
	2. u. pop.	736.4	0.6	sl. vzh.	"
	9. u. zveč.	739.5	0.4	"	sneg

srednja temperatura obeh dni -1.7° in -0.1°, oziroma za 4.7 in 3.1° pod normalom.

Tisti mož,

star, visoke postave, ki je v **ponedeljek v Ljubljani staro srebro menjal**, naj se kakor hitro mogoče oglasi zopet tam. 551 3-1

Velika 50krajcarska loterija.

Glavni dobitek

75.000 goldinarjev

Srečke à 50 kr. priporoča:

J. C. MAYER v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dne 21. novembra.		Dne 19. novembra.		Ljubljanske srečke, 20 gld. — gld. — kr.	
Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. 55 kr.	Ogerska zlata renta 4%	113 gld. 15 kr.	Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	17 . 25 .
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 . 35 .	Ogerska papirna renta 5%	100 . 35 .	Rudolfove srečke, 10 gld.	23 . 50 .
Zlata renta 4%, davka prosta	115	4% državne srečke l. 1854.. 250 gld.	140 . 75 .	Salmove srečke, 40 gld.	64 . 50 .
Papirna renta 5%, davka prosta	100 . 35 .	5% državne srečke l. 1860.. 100 gld.	152 . 50 .	Windischgraezove srečke, 20 gld.	64
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	988	Državne srečke l. 1864.. 100 gld.	189	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151 . 40 .
Kreditne akcije, 160 gld.	315	Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 . 20 .	Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2782	95
London, 10 funtov stl.	119 . 80 .	Zastavna pisma	100 . 40 .	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	95
Napoleonor (20 fr.)	9 . 55 .	Kreditne srečke, 100 gld.	191 . 75 .	Papirni rubelj	1 . 17 .
Cesarski cekini	5 . 68 .	St. Genois srečke, 40 gld.	63 . 75 .	Laških lir 100	—
Nemških mark 100	58 . 85 .				

List „Mercur“.

Zanesljiva informacija o stalno obrestnih in dividendnih papirjih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odločilnih pojavih na dunajski borzi.

Sveti pismeni in ustni brezplačno.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Promese iz l. 1864

celo 4 1/2 gld., polovične 2 1/2 gld. in 50 kr. kolek.

Glavni dobitek 150.000 gld. avstr. velj.

Žrebanje dne 1. decembra.